

RAPORT
Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA GMINY ZWOLEŃ
ZA LATA 2019 – 2020

LISTOPAD 2021

INWESTOR:

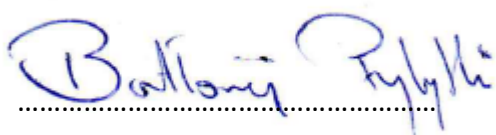
Gmina Zwoleń

pl. Kochanowskiego 1

26-700 Zwoleń

OPRACOWANIE:

mgr inż. Bartłomiej Przybylski

www.pnbenergy.pl

kontakt@pnbenergy.pl

505 203 400

audyty energetyczne budynków i opracowania środowiskowe

rozwój projektów farm fotowoltaicznych, turbin wiatrowych, biogazowni i magazynów energii

inspekcje dronem

Spis treści

1	Wstęp	6
2	Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska	7
3	Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska	8
3.1	Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.....	8
3.2	Działania w zakresie ochrony przed hałasem	11
3.3	Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	13
3.4	Działania w zakresie gospodarowania odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów.....	16
3.5	Działania w zakresie ochrony przyrody	17
4	Monitoring realizacji zadań	22
5	Podsumowanie i wnioski	23

1 Wstęp

Sporządzenie niniejszego Raportu jest wypełnieniem dyspozycji przepisów prawa. Najwyższy imperatyw stanowi art. 74 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., nakazujący władzom publicznym prowadzenie polityki zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. Norma ta została rozwinięta w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973 z późn. zm.), która w art. 17 i 18 zobowiązuje organ wykonawczy Miasta i Gminy do sporządzenia, a Radę Miasta do uchwalenia gminnego programu ochrony środowiska (dalej: *program, POŚ*).

Program ochrony środowiska dla Gminy Zwoleń, po zaopiniowaniu przez odpowiednie organy (Zarząd Powiatu, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego) i przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, został przyjęty Uchwałą nr XLIV/258/17 Rady Miejskiej w Zwoleniu z dnia 30 października 2017 r.

Zgodnie z ustawą art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Burmistrz Zwolenia co 2 lata zobowiązany jest do sporządzenia raportu z wykonania POŚ i przedstawienia go Radzie Miasta.

Program jest podstawowym dokumentem pozwalającym na koordynację działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy. Znajdują się w nim szczegółowe cele i zadania, jakie stoją przed gminą i innymi podmiotami w odniesieniu do ochrony środowiska.

Opracowanie raportu poprzedzała kompleksowa analiza, a jego celem jest określenie stanu realizacji zadań podjętych na terenie gminy ujętych w programie.

Zadania wynikające z programu to przedsięwzięcia, które są finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy, Obejmują one zarówno zadania o charakterze organizacyjno-prawnym jak i inwestycyjnym.

Gminny program został sporządzony na podstawie gruntowej znajomości aktualnego stanu środowiska w gminie. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa określa ona przede wszystkim:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziom celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych,
- środki niezbędne do założonych celów.

2 Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska

Na podstawie zapisów *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zwoleń na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku* zdefiniowano cele środowiskowe, jakie należy w gminie realizować, aby poprawić stan środowiska. Osiągnąć to można przez jasno sprecyzowane zadania.

Założenia znajdujące się w Programie Ochrony Środowiska poprzez odniesienie do różnych obszarów ochrony środowiska, pozwalają na ocenę realizacji poszczególnych zadań. Raport przedstawia, w jakim stopniu zrealizowano je w latach 2019-2020. Poniżej przedstawiono zestawienie działań zawartych w *Programie* w rozbiciu na obszary tematyczne.

Analiza aktualnego stanu środowiska, a także zagrożenia środowiska w gminie Zwoleń pozwoliły wyznaczyć priorytety w zakresie ochrony środowiska. W latach 2019-2020 podjęto się realizacji zadań z obszaru:

Ochrony klimatu i jakości powietrza:

- poprawa efektywności energetycznej,
- inwentaryzacja źródeł ciepła na terenie gminy,
- gazyfikacja gminy.

Ochrony przed hałasem:

- poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej.

Gospodarki wodno-ściekowej:

- rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej,
- modernizacje sieci wewnętrznych budynków.

Gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów:

- likwidacja azbestu,
- zadania bieżące.

Ochrona przyrody:

- ochrona lasu,
- urządzenie, modernizacja, rewitalizacja istniejących i nowych terenów zieleni i części miejscowości,
- edukacja ekologiczna mieszkańców,
- budowa i doposażenie obiektów rekreacji,
- estetyzacja budynków i przestrzeni
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.

3 Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska

3.1 Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Na jakość powietrza atmosferycznego w gminie wpływ mają zarówno gospodarstwa domowe, jak i podmioty gospodarcze. Głównymi emitarami zanieczyszczeń są zakłady przemysłowe, kotłownie, czy źródła ciepła, z jakich korzystają osoby fizyczne – mieszkańcy gminy Zwolen. Niezorganizowany charakter emisji zanieczyszczeń powietrza sprawia, że trudno jednoznacznie określić, jaki jest poziom realizacji założeń. Nie mniej poczyniono kroki, by problem ten ograniczyć. Wszystkie nowe budynki powstające na terenie gminy, buduje się w technologii ograniczającej straty energii. Ściany ocieplane są wełną mineralną lub styropianem, stosuje wysokiej klasy szczelne okna – likwidując tzw. mostki termiczne i zapewniając maksymalnie wysoki stopień ograniczenia strat energii.

Głównym celem na tym polu jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Przemysłana termoizolacja i zastosowanie nowoczesnych technologii podczas budowy, przekładają się na mniejsze zapotrzebowanie na energię cieplną. To z kolei przekłada się na ograniczanie procesu spalania paliwa. Dla poprawy jakości powietrza istotny jest także eliminacja przestarzałych źródeł ciepła, wykorzystując sieć gazową na terenie miasta, wzrost udziału odnawialnych źródeł energii i zmniejszenie emisji spalin samochodowych.

Na terenie gminy w 2020 roku przeprowadzono inwentaryzację źródeł ciepła. Celem inwentaryzacji było określenie liczby przestarzałych kotłów grzewczych, szczególnie tych, które powinny zostać wymienione w pierwszej kolejności. Inwentaryzacja wykazała, że na terenie gminy głównie wykorzystywane są kotły na paliwo stałe. Dodatkowo mieszkańcy wykorzystują źródła, na które składają się piecokuchnie, piece wolnostojące, kominki oraz piece kaflowe. To one w głównej mierze przyczyniają się do powstawania smogu w okresie jesienno-zimowym¹.

Wynikiem przeprowadzonej inwentaryzacji było stworzenie bazy danych źródeł niskiej emisji, a także raportu podsumowującego inwentaryzację (analizę badania) sporządzonego w formie pisemnej. Dzięki inwentaryzacji zapoznano się z planami mieszkańców gminy Zwolen odnośnie wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków. Inwentaryzacja źródeł ciepła umożliwia poznanie przyczyn realnego problemu jakości powietrza na terenie gminy, wytypowanie terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz określenie wielkości emisji dwutlenku węgla i zużycia energii.

Gmina Zwolen na mocy porozumienia zawartego z WFOŚiGW w Warszawie utworzyła Punkt Konsultacyjny Programu Czyste Powietrze, w którym przeszkoleni pracownicy pomagają mieszkańcom w pisaniu wniosków o dotację w Programie „Czyste powietrze”. Należy podkreślić, iż przeprowadzenie inwentaryzacji zwiększyło zainteresowanie tym programem.

¹ Raport końcowy z wykonania inwentaryzacji źródeł ciepła na terenie Gminy Zwolen, grudzień 2020

Wśród mieszkańców promowany jest także Program Mój Prąd w ramach którego, można ubiegać się o dofinansowanie do instalacji fotowoltaicznej oraz możliwość skorzystania z ulgi termomodernizacyjnej w przypadku docieplenia budynku lub wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.

Ponadto należy podkreślić, iż lokalizacja Głównego Punktu Zasilania na terenie gminy Zwolen stanowi o atrakcyjności terenów przyległych do stacji elektroenergetycznej dla inwestorów zajmujących się rozwojem elektrowni fotowoltaicznych, turbin wiatrowych, magazynów energii i innych źródeł OZE.

Poniższa tabela przedstawia pozostałe zadania zrealizowane na terenie gminy Zwolen w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
1.	Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Zwolen	2020	95 915 zł	Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza	Inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła na terenie gminy
2.	Termomodernizacja obiektów	2019	35 547 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Docieplenie elewacji zewnętrznej budynku remizy OSP w Sycynie
			23 001 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Docieplenie styropianem 12 cm i położenie elewacji zewnętrznej budynku świetlicy wiejskiej w Jelance (etapy II oraz III)
			19 926 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku świetlicy Wiejskiej w Sycynie
		2020	38 300 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Docieplenie i wykonanie elewacji świetlicy wiejskiej w Zielonce Starej
3.	Modernizacja i wymiana na energooszczędne oświetlenia ulicznego oraz w budynkach użyteczności publicznej	2019	25 400 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Montaż 7 opraw oświetlenia typu LED oraz podwieszenie 580 mb przewodu zasilającego w miejscowościach Pałki oraz Mostki
			18 300 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Wymiana 18 szt. Opraw oświetlenia ulicznego na LED w Sydole

Lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
	Modernizacja i wymiana na energooszczędne oświetlenia ulicznego oraz w budynkach użyteczności publicznej		23 431 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Wymiana 21 szt. Opraw oświetlenia ulicznego na LED przy ul. Sienkiewicza w Zwoleniu
			7 880 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Wymiana 9 szt. Opraw oświetlenia ulicznego na LED przy ul. Bogusza w Zwoleniu
			75 786 zł	Budżet Gminy	Wymiana 60 szt. Opraw oświetlenia ulicznego na LED przy ul. Wojska Polskiego oraz Doktora Perzyny w Zwoleniu
			25 000 zł	Budżet Gminy Urząd Marszałkowski	Zakup i montaż kompletnych słupów (z lampami solarnymi) na terenie ROD "BRATEK" w Zwoleniu
		2020	20 863 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Budowa oświetlenia ulicznego LED w miejscowości Niwki
			16 945 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Wymiana oświetlenia ulicznego LED w miejscowości Jedlanka
			11 690 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Wymiana oświetlenia ulicznego 14 szt. LED w miejscowości Józefów
			25 768 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Montaż 3 lamp solarnych i 6 lamp LED w miejscowości Strykowie Górne
			4 108 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Dokumentacja rozbudowy oświetlenia ulicznego w miejscowości Szczęcie
			14 793 zł	Budżet Gminy	Montaż 2 lamp solarnych w miejscowości Sycyna
			7 148 zł	Budżet Gminy	budowa oświetlenia ulicznego (projekt, 50 m.b. linii napowietrznej, 1 lampa LED, punkt sterowania oświetleniem) w miejscowości Jasieniec Kol.
			16 297 zł	Budżet Gminy	budowa oświetlenia ulicznego LED w miejscowości Osiny

Lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
	Modernizacja i wymiana na energooszczędne oświetlenia ulicznego oraz w budynkach użyteczności publicznej		11 350 zł	Budżet Gminy	dokumentacja projektowa oświetlenia LED w miejscowości Koszary
4.	Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii	2020	2 000 zł	Budżet Gminy	Opracowanie dokumentacji technicznej dla urządzeń rekreacyjnych z elementami OZE w parku przy ul. dr Perzyny
5.	Budowa sieci gazociągowej	2019	b.d.	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	Budowa sieci gazociągowej przy ulicach: Hubala, Pogodnej, Słowackiego, Piaskowej, Świętego Jana, Targowej, Traugutta, Wojska Polskiego, Jana Pawła II, Słonecznej, Kochanowskiego, Jaworowej
		2020	b.d.	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	Budowa sieci gazociągowej przy ulicach: Ludowej, Kochanowskiego, Jana Pawła II, Gotardowej, Akacyjnej, Batalionów Chłopskich, Sienkiewicza, Wojska Polskiego, Kilińskiego, Jaworowa, Wspólna, Malinowa, Targowa, Kopciucha (mśc. Jedlanka), Jaśminowej (mśc. Podzagajnik)

3.2 Działania w zakresie ochrony przed hałasem

Podstawowym źródłem hałasu na terenie gminy Zwolen jest przede wszystkim transport drogowy. Rosnące natężenie ruchu powoduje coraz większą presję na środowisko. Wieloletnie badania wskazują na zwiększanie się obszarów poddanych nadmiernemu oddziaływaniu hałasu i niepokojące zmniejszanie powierzchni terenów o korzystnych

warunkach akustycznych. Analiza danych statystycznych na przestrzeni lat 2000 – 2020 wykazuje stały wzrost ogólnej liczby pojazdów, w tym liczby pojazdów osobowych².

Na poziom hałasu drogowego ma wpływ szereg czynników związanych z ruchem pojazdów i parametrami drogi. Do najważniejszych z nich należą:

- natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w układzie komunikacyjnym,
- struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych),
- średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny,
- płynność ruchu,
- rodzaj i stan nawierzchni.

Wśród podjętych działań, które mają na celu zmniejszenie hałasu komunikacyjnego, wymienia się modernizację i budowę dróg.

Lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
1	Modernizacja, remonty i przebudowa dróg gminnych	2019	2 164 237 zł	Fundusz Dróg Samorządowych, dotacja Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, dotacja z budżetu Województwa Mazowieckiego	Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Józefów, Melanów, Osiny, Mieczysławów, Strykowice Górne, Jasieniec Kolonia, Michalin, Niwki, Witosa, Wólka Szelężna, Barycz Kolonia oraz relacji: Podzagajnik-Ostrowy, Strykowice Błotne-Mieczysławów, Miodne - Linów
		2020	3 498 437 zł		Przebudowa ulic: Targowej i Reja w Zwoleniu; przebudowa odcinka drogi gminnej dojazdowej Jasieniec Kolonia-Podborek; rozbudowa drogi gminnej przez miejscowość Wacławów; przebudowa drogi gminnej w miejscowości Koszary oraz drogi gminnej relacji Miodne – Linów
2	Modernizacja, remonty i przebudowa dróg powiatowych	2019:	79 983	Budżet Gminy, Budżet Powiatu	Utwardzenie pobocza w ciągu drogi powiatowej nr 4508W Zwolen – Filipinów w miejscowości Strykowice Błotne

² Generalny Pomiar Ruchu, GDDKiA

Lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
	Modernizacja, remonty i przebudowa dróg powiatowych	2020	2 760 829 zł	Budżet Gminy, Budżet Powiatu, Urząd Wojewódzki, Budżet Gminy Policzna	Przebudowa drogi powiatowej nr 4509W Władysławów-Ługi

3.3 Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Jednym z ważniejszych do zrealizowania celów dla władz samorządowych jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do wodociągu. Dlatego też zagwarantowanie zaopatrzenia ludności w wodę znalazło swoje miejsce wśród założeń Programu Ochrony Środowiska. Jakość i skład wody jest czynnikiem wpływającym na warunki życia i stan zasobów przyrody. Zwłaszcza że ilość wody jest zmienna i zależna od warunków pogodowych takich jak: intensywność opadów, odpływu podziemnego i powierzchniowego czy parowania. Nie bez znaczenia jest również działalność człowieka, która ma istotny wpływ na jakość wody i jej skład chemiczny. Działalność człowieka istotnie przyczynia się do kształtowania stosunków wodnych, zapewnienia możliwości gospodarczego wykorzystywania zasobów, ograniczania zagrożeń powodziowych i łagodzenia skutków suszy.

Stopień oddziaływania na wody jest uzależniony od sposobów gospodarowania zasobami i od infrastruktury wodno-ściekowej. Obecnie sieć wodociągowa w mieście jest dobrze rozwinięta. Korzysta z niej 84,6% mieszkańców. Znacznie mniej korzystnie przedstawia się to dla terenów wiejskich gminy – 51,7%. Zużycie wody w roku 2020 było na poziomie 68,5 m³ na jednego mieszkańca i wykazuje trend wzrostowy³.

Wśród zadań, jakie znalazły się w POŚ, jest poprawa gospodarki ściekowej, co w ostatnich latach realizowano. W okresie 2019-2020 sieć kanalizacyjna została wydłużona, oraz zrealizowano kolejne przyłącza kanalizacyjne do budynków mieszkalnych. Na koniec 2018 roku długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 42,2 km. Po przeprowadzonych pracach w roku 2019 i 2020 jej długość wzrosła do 43,7 km. Korzysta z niej 42,5% mieszkańców gminy (80,9% w mieście i 2,6% na terenach wiejskich).

³ Bank Danych Lokalnych, GUS

Tabela 1. Sieć wodno-kanalizacyjna na terenie gminy Zwolenie w latach 2018-2020

Wskaźnik	Jedn.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Długość sieci wodociągowej	km	188,4	188,4	188,6
Liczba przyłączy wodociągowych	szt.	2 817	2 840	2 939
Długość sieci kanalizacyjnej	km	42,2	43,2	43,7
Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.	1 444	1 470	1 483
Korzystający z sieci wodociągowej	%	67,7	67,8	68,5
Miasto	%	84,1	84,1	84,6
Tereny wiejskie	%	50,6	50,9	51,7
Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	42,1	42,4	42,5
Miasto	%	80,8	80,8	80,9
Tereny wiejskie	%	1,6	2,5	2,6
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	1 660	1 694	1 731
Oczyszczalnie przydomowe	szt.	87	156	164

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W miejscach, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej, a jej budowa jest z różnych powodów niemożliwa lub nieopłacalna, korzysta się z przydomowych oczyszczalni albo zbiorników bezodpływowych. W roku 2020 zarejestrowano 1731 zbiorników bezodpływowych (w 2019 roku było ich 1694) i 164 oczyszczalni przydomowych (wzrost o 8 szt. w stosunku do roku poprzedniego). Można się spodziewać, że w efekcie dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej, kolejne lata będą wiązały się ze spadkiem liczby zbiorników odpływowych. Decyzja o inwestycji w przydomową oczyszczalnię ścieków należy do właścicieli gospodarstw domowych.

W poniższej tabeli znajduje się zestawienie przeprowadzonych prac w ramach Programu w latach 2019-2020.

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
1	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej	2019	38 075 zł	Budżet Gminy	Wymiana pomp i szafy sterowniczej na przepompowni ścieków przy ul. Wojska Polskiego w Zwoleniu
			1 444 604 zł	Budżet Gminy	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w ul. Kochanowskiego w Zwoleniu (odcinek od ul. Andersa do ul. Granicznej)
			511 937 zł	Budżet Gminy	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w ul. Konopnickiej Zwoleniu
		2020	9 000 zł	Budżet Gminy	Opracowanie dokumentacji projektowej sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej przy ul. Batalionów Chłopskich

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
2	Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	2019	2 046 492 zł	Budżet Gminy Dofinansowanie ze środków PROW	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami o długości ok. 5 500m, wzdłuż drogi krajowej w m. Podzagajnik
			298 398 zł	Budżet Gminy	Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Świętej Anny w Zwoleniu
			108 268 zł	Budżet Gminy	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Krótkiej w Zwoleniu
			159 245 zł	Budżet Gminy	Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej z przyłączami w drodze wewnętrznej od ul. Perzyny w Zwoleniu
3	Estetyzacja budynków i przestrzeni	2019	39 992 zł	Budżet Gminy	Modernizacja budynku administracyjnego przy ul. Targowej 54 w Zwoleniu (przebudowanie istniejącej kanalizacji sanitarnej wewnątrz budynku oraz odprowadzeniu wody z budynku za pomocą drenażu wewnętrznego)
			31 119 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Modernizacja budynku świetlicy w Baryczy (wykonanie toalet, wylewki, instalacja wew. sieci wodociągowej, uzupełnienie tynków ścian i malowanie WC, Wykonanie przyłącza wodociągowego (z przeciskiem pod drogą powiatową ok. 10-12 m.b.) wraz ze studzienką wodomierzową)
4	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	2019 2020	Ewidencja prowadzona przez pracownika gminy z pomocą softysów robione aktualizacje		

3.4 Działania w zakresie gospodarowania odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy realizowana jest zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. Zgodnie z jej zapisami podmiot odbierający odpady komunalne jest zobowiązany do przekazywania odebranych od właściciela nieruchomości niesegregowanych odpadów komunalnych bezpośrednio do instalacji komunalnej. Natomiast selektywne zebrane odpady komunalne bezpośrednio lub za pośrednictwem innego zbierającego odpady do instalacji odzysku lub unieszkodliwienia odpadów.

Jednym z ważniejszych zadań, jakie stoją przed gminą, jest prawidłowe gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi, w tym odpadami zawierającymi azbest. W okresie uwzględnionym w raporcie usuwanie odpadów tego rodzaju odbywało się regularnie. W latach 2019-2020 usunięto 535,46 Mg odpadów zawierających azbest (2019 – 347,41 Mg, 2020 – 188,05 Mg). Sumarycznie z terenu gminy usunięto 1066,42 Mg odpadów, co odpowiada 40% wszystkich zinwentaryzowanych odpadów azbestowych na terenie JST.

Zadania związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, były pod stałą kontrolą gminy.

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
1	Sporządzenie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	2019	2020	Roczne sprawozdania sporządzane są przez pracownika gminy w ramach obowiązków służbowych	
2	Sporządzenie analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi	2019	2020	Roczne sprawozdania sporządzane są przez pracownika gminy w ramach obowiązków służbowych	
3	Dostosowanie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy do zapisów aktualizowanego Planu gospodarki odpadami województwa mazowieckiego 2022	2019	2020	Uchwały przygotowywane są w ramach obowiązków służbowych pracownika urzędu	
4	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	2019	81 727 zł	Budżet Gminy dofinansowane z WFOŚiGW	Usunięto 347,41 Mg azbestu
		2020	44 680 zł	Budżet Gminy dofinansowane z WFOŚiGW	Usunięto 188,05 Mg azbestu

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
		2019	2020		
5	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	2019	1 822 168 zł	Budżet Gminy	Odbiór odpadów komunalnych od wszystkich mieszkańców gminy Zwoleń z posesji zamieszkałych
		2020	2 480 626 zł	Budżet Gminy	

3.5 Działania w zakresie zasobów przyrodniczych oraz poprawy jakości życia ludności

Ochrona prawna obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, pozwoli na utrzymanie stanu obecnego i poprawę rokowań na przyszłość. Dzięki niej można utrzymać stabilność ekosystemów i procesów ekologicznych, co ma znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Podtrzymana będzie ciągłość istnienia gatunków roślin i zwierząt, razem z ich siedliskami. Daje to także możliwość zachowania dziedzictwa geologicznego. Wśród celów, przewidzianych do realizacji, dużą rolę odgrywa kształtowanie postaw mieszkańców wobec środowiska. Wszystko to można zrealizować poprzez wprowadzenie przemyślanego systemu zaleceń, ograniczeń, zakazów i nakazów.

Ze względu na ochronę przyrody i realizację celów z tym związanych, istotnym celem ochrony są również parki znajdujące się wokół zabytkowych budynków. Poza tym poprzez odpowiednie zagospodarowanie tych obszarów będą one pełniły rolę edukacyjną, np.: wspierając prawidłowe postawy, pokazując sposób zagospodarowania i wpływając na obraz okolicy. W latach 2019-2020 realizowano następujące przedsięwzięcia:

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
		2019	2020		
1	Prowadzenie działań edukacyjnych: organizacja kampanii informacyjnych oraz lokalnych akcji służących ochronie środowiska (impres, spotkań, konkursów publikacji materiałów edukacyjnych i promujących ekologię, itp.)	2019	2 000 zł	Budżet Gminy	Organizacja przedstawięń ekologicznych oraz zaprojektowanie, produkcja i dystrybucja ulotek promujących proekologiczne zachowania
		2020	2 000 zł	Budżet Gminy	Przygotowanie i realizacja bajki edukacyjnej, która następnie udostępniona została na stronie Urzędu Gminy

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
2	Urządzenie, modernizacja, rewitalizacja istniejących i nowych terenów zieleni i części miejscowości	2019	25 000 zł	Budżet Gminy	Poddano zabiegom pielęgnacyjno-konserwacyjnym 101 szt. drzew rosnących w pasach drogowych dróg gminnych, w tym wycięto 3 drzewa przydrożne
3	Budowa i doposażenie obiektów rekreacji: place zabaw, boiska, obiekty sportowe	2019	20 621 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Zagospodarowanie terenu przeznaczonego na cele społeczne poprzez montaż urządzeń rekreacyjno-zabawowych w Pałkach
			20 621 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Zagospodarowanie terenu przeznaczonego na cele społeczne poprzez montaż urządzeń rekreacyjno-zabawowych w Koszarach
			11 100 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Doposażenie placu zabaw poprzez montaż urządzeń rekreacyjno-zabawowych w Koszarach
			19 710 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Zagospodarowanie terenu przeznaczonego na cele społeczne poprzez montaż urządzeń rekreacyjno-zabawowych w Strykowicach Górnych
			19 980 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Zagospodarowanie terenu przeznaczonego na cele społeczne poprzez montaż urządzeń rekreacyjno-zabawowych na terenie PSP w Paciorkowej Woli Nowej
			20 230 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Zagospodarowanie terenu przeznaczonego na cele społeczne poprzez montaż urządzeń rekreacyjno-zabawowych w Baryczy Nowej

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata	Źródło finansowania	Zakres
	Budowa i doposażenie obiektów rekreacji: place zabaw, boiska, obiekty sportowe	133 597 zł	Budżet Gminy Dofinansowanie	Modernizacja boiska piłkarskiego przy ul. Sportowej w Zwoleniu (mapy, ogrodzenie, niwelacja terenu, bramki, oświetlenie, wiata stadionowa)
		20 000 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Działkowców	Poprawa infrastruktury ogródków działkowych
		16 200 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Doposażenie boiska i placu zabaw w Linowie poprzez zakup oraz montaż ławek i urządzeń zabawowych
		11 490 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Doposażenie placu zabaw o dodatkowe urządzenia zabawowe w Męciszowie
		42 423 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Zagospodarowanie terenu przeznaczonego na cele społeczne poprzez montaż urządzeń rekreacyjno-zabawowych w miejscowości Pałki oraz w sołectwie Mostki, Osiny, Podzagajnik
		11 316 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Zagospodarowanie działki na cele rekreacyjne w Paciorkowej Woli Starej
		15 498 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Infrastruktura rekreacyjna sołectwa – urządzenie placu zabaw w sołectwie Zielonka Nowa
		2020	11 808 zł	Budżet Gminy

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
	Budowa i doposażenie obiektów rekreacji: place zabaw, boiska, obiekty sportowe		20 189 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Montaż urządzeń rekreacyjno-zabawowych w Jasieńcu Kolonia
			32 431 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Zagospodarowanie działki na cele rekreacyjno-zabawowe w Strykowicach Podleśnych
			14 191 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Zagospodarowanie działki na cele rekreacyjno-zabawowe w Strykowicach Błotnych
			20 000 zł	Budżet Gminy Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	Montaż urządzeń zabawowo-rekreacyjnych w Strykowicach Błotnych
			27 014 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Doposażenie działki w Paciorkowej Woli w urządzenia rekreacyjne i zabawowe
			16 130 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w Wólce Szelężnej na cele rekreacyjne
			16 371 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Doposażenie placu zabaw w Linowie
			-	-	Montaż urządzeń zabawowych na placu zabaw w Strykowicach Górnych
4	Estetyzacja budynków i przestrzeni	2019	49 900 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Zagospodarowanie terenu oraz renowacja pomnika i mogiły w Karolinie
			10 940 zł	Budżet Gminy Fundusz Sołecki	Zakup urządzeń do pielęgnacji terenów zielonych placów publicznych i poboczy dróg gminnych dla sołectw
5	Promocja walorów środowiskowych i turystycznych Gminy	2020	142 243 zł	Budżet Gminy Dofinansowanie organizacji sportowych	Ogółem promocja gminy na wszelkiego rodzaju platformach informacyjnych

lp.	Zadania	Koszt realizacji w podziale na lata		Źródło finansowania	Zakres
6	Ochrona lasu	2019	691 510 zł	Nadleśnictwo Zwoleń	Bieżące prace Nadleśnictwa: odnowienia, zalesienia, pielęgnacja lasu, przebudowa drzewostanów, melioracje agrotechniczne, ochrona przed zwierzyną, ochrona różnorodności biologicznej, ścinka drzew i wyrób sortymentów
		2020	889 800 zł	Nadleśnictwo Zwoleń	Bieżące prace Nadleśnictwa: odnowienia, zalesienia, pielęgnacja lasu, przebudowa drzewostanów, melioracje agrotechniczne, ochrona przed zwierzyną, ochrona różnorodności biologicznej, ścinka drzew i wyrób sortymentów, budowa drogi leśnej w Leśnictwie Podgórze

4 Monitoring realizacji zadań

Rezultaty poczynionych przez gminę zadań, można zaobserwować na podstawie danych zestawionych w poniższej tabeli. Wartości wskaźników obrazują trend zmian dokonywanych poprzez realizację ww. zadań oraz przedstawiają działania poczynione przez Urząd Miejski w Zwoleniu na rzecz ochrony środowiska jako efektywne.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	2018	2019	2020
1.	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP)	ha	16 112	16 112	16 112
2.	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	188,4	188,4	188,6
3.	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 817	2840	2 939
4.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	20,3	21,0	21,8
5.	Korzystający z instalacji sieci wodociągowej ogółem	%	67,7	67,8	68,5
6.	Korzystający z instalacji sieci wodociągowej w mieście	%	84,1	84,1	84,6
7.	Korzystający z instalacji sieci wodociągowej na terenach wiejskich	%	50,6	50,9	51,7
8.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	42,2	43,2	43,7
9.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 444	1 470	1 483
10.	Korzystający z instalacji sieci kanalizacyjnej ogółem	%	42,1	42,4	42,5
11.	Korzystający z instalacji sieci kanalizacyjnej w mieście	%	80,8	80,8	80,9
12.	Korzystający z instalacji sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich	%	1,6	2,5	2,6
13.	Długość czynnej sieci gazowej	km	32,3	32,7	34,8
14.	Przyłącza gazowe do budynków mieszkalnych	szt.	719	770	826
15.	Korzystający z instalacji sieci gazowej ogółem	%	13,5	14,2	22,9

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	2018	2019	2020
16.	Korzystający z instalacji sieci gazowej w mieście	%	25,2	26,6	43,4
17.	Korzystający z instalacji sieci gazowej na terenach wiejskich	%	1,4	1,2	1,4
18.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	1 660	1694	1 731
19.	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	87	156	164
20.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	kg	120,7	138,4	121,5
21.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	38,2	39,4	45,2
22.	Dziki wysypiska śmieci	szt.	1	1	1
23.	Lesistość	%	25,8	25,8	25,8
24.	Obszary prawnie chronione ogółem	ha	3838	3838	3838

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

5 Podsumowanie i wnioski

Założeniem powstania programu ochrony środowiska dla gminy Zwoleń do roku 2021 jest opracowanie polityki ekologicznej na szczeblu gminnym.

Dokument jest w zgodzie z założeniami polityki ekologicznej państwa. Uwzględnia też założenia powiatowych i wojewódzkich programów ochrony środowiska. Uwzględniono przy tym lokalne uwarunkowania i potrzeby ludności zamieszkującej gminę. Podstawowym założeniem powstania POŚ jest zarządzanie środowiskiem w taki sposób, by najpełniej wspierać ochronę środowiska.

W przedstawionym raporcie znajduje się analiza dotycząca stanu środowiska i poziomu realizacji programu ochrony środowiska w latach 2019-2020 dla gminy Zwoleń. Realizacja działań była finansowana z budżetu gminy, przy wsparciu środków z zewnątrz. Ze względu na to, że pewna grupa zadań, które realizowano na terenie gminy, wynika z kompetencji poszczególnych jednostek, działania te powinny mieć charakter ciągły. Nie powinno się ich zaniechać po ustaniu okresu sprawozdawczego. Jedynie pewna część realizowanych założeń wiązała się z inwestycjami, sprecyzowanymi terminami wykonania i kosztami.

Największą trudnością stojącą na drodze do realizacji kompletu wytycznych, są niewystarczające środki finansowe Urzędu Miasta. Oznacza to, że realizacja części zadań jest zależna od pozyskania dodatkowego dofinansowania.

Biorąc pod uwagę wszystkie zgromadzone informacje, można sformułować tezę, iż gmina Zwolenie rzetelnie podchodzi do zadań mających na celu ochronę środowiska. Sukcesywnie realizuje kolejne ustalone cele i koncentruje się na najistotniejszych i wymagających działaniach obszarach.

Na liście zadań, jakie znalazły się w Programie Ochrony Środowiska, a które będą wymagały zaangażowania samorządu terytorialnego na dalszym etapie realizacji zapisów dokumentu, trzeba wymienić:

- wsparcie inwestycji polegających na wymianie nieefektywnych źródeł ciepła,
- wsparcie inwestycji nakierowanych na odnawialne źródła energii,
- rozbudowę infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej,
- dalszą modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych,
- dalsze zwiększanie udziału selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.